

Gewapend verzet

Er was maar weinig gewapend verzet in Nederland, zeker in de eerste oorlogsjaren. Als een verzetsgroep al wapens had, werd daar meestal weinig gebruik van gemaakt. Ze dienden meer om mee te dreigen bij overvallen op distributiekantoren, gevangenis, bevolkingsregisters en dergelijke. Gewelddadige acties van het verzet waren ook de sabotageacties. Spoorwegen, fabrieken en telefoonverbindingen moesten het ontgelden. Vaak waren het maar kleine acties, zoals het losdraaien van een schroef in een machine of het over de weg strooien van kraaienpoten om autobanden lek te prikken. Soms blies het verzet echter hele gebouwen de lucht in of liet men een trein ontsporen, met een enorme ravage als gevolg.

Er werd alleen geschoten op Duitsers, verraders en andere collaborateurs als die een direct gevaar vormden voor de verzetsgroep of de bevolking. Het verzet voerde maar weinig van zulke liquidaties uit, want meestal volgden er heftige wraakacties van de Duitse bezetter. Huizen in de buurt van een aanslag werden opgeblazen en onschuldige burgers geëxecuteerd.

Tot 1942 werkten de plaatselijke knokploegen ieder voor zich, zonder overleg met andere groepen. Er heerste vaak rivaliteit tussen de verschillende verzetsgroepen. De communisten waren erg actief, maar andere verzetsmensen wantrouwden hen vanwege hun politieke overtuiging. In 1942 en 1943 werden hier en daar toch de krachten gebundeld. De RvV (Raad van Verzet) en de LKP (Landelijke Knokploegen) werden de landelijke organisaties die het gewapende verzet probeerden te coördineren. De OD (Ordiedienst) hield zich meer bezig met het voorbereiden van de ordehandhaving in de periode tussen de bevrijding en de terugkeer van de Nederlandse regering.

Na de invasie van de geallieerden in Normandië vonden er geregeld wapendroppings voor het verzet plaats vanuit de lucht. Ook werden er vanuit Engeland specialisten gedropt om het Nederlandse verzet beter te organiseren. Maar door verraad wist de bezetter heel wat agenten direct na hun dropping gevangen te nemen.

Het verhaal van Frank Herzen is waar gebeurd. 'De chef' had als schuilnaam Paul en heette in het echt Samuel Esmeijer. Een maand na de geslaagde overval in Rotterdam kwam hij om het leven tijdens een vergelijkbare actie bij de gevangenis in Apeldoorn.